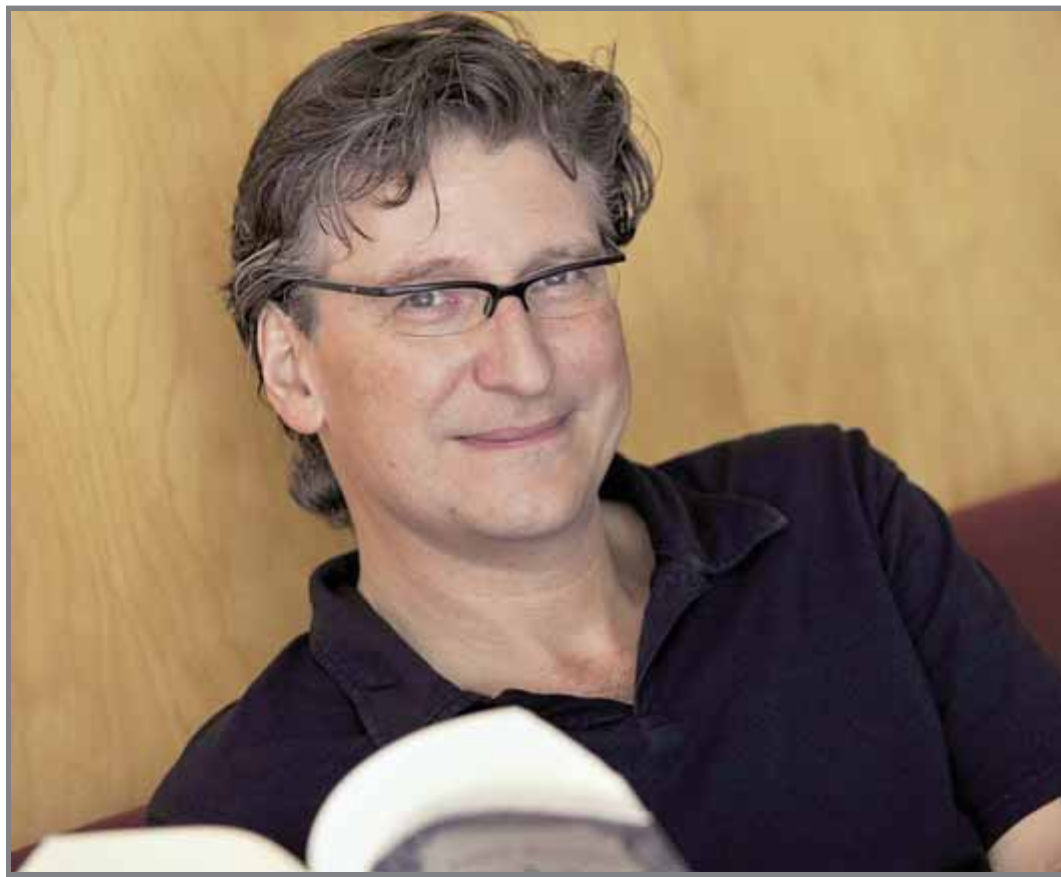

L'Europa de la segona meitat del segle XIX

“**A**ls voluntaris els van enviar a conquerir l'alcassaba, un antic fortí musulmà que dominava, enganxat a les muralles, la part més alta de la població... Encara que no tenien ni escales ni cordes, ho van fer d'una manera ben nostrada. Alguns voluntaris de Valls i de Vilafranca van organitzar un castell per superar el mur. Amb un tres de quatre en van tenir prou...”

Aquest fragment de l'inici de la batalla de Tetuan, protagonitzada pels voluntaris catalans que van anar amb més fervor que tècnica guerrera a ajudar el general Prim a conquerir per a Espanya posicions al nord del Marroc, és un espill de com es podien fer i guanyar les guerres a mitjan segle XIX. Especialment perquè aquesta estraforària tècnica guerrera s'ajusta plenament a la realitat segons les cròniques de l'època.

Un fervor patriòtic, atiat per la popularitat del general Prim, va motivar que prop de 500 catalans, gairebé tots del Camp de Tarragona, anessin a apuntalar l'exèrcit espanyol vestits amb barretina, faixa vermella, armilla i espartenyas de vetes el febrer i març del 1860. Les aventures d'aquests voluntaris, però, són només l'escenari que ha fet servir el periodista Enric Calpena per entrar en el món de la ficció amb *Memòria de sang*. Una novel·la

prou cenyida a la història, plena de personatges reals, però amb uns herois de ficció que recreen l'atmosfera vital no sols de Catalunya sinó del sud del Mediterrani en aquell temps.

La novel·la s'inicia el 1851, en una caòtica Barcelona, densa, calamitosa i bruta, on arriba el pagès de Reus Joan Gort, que té 15 anys. Una estada que havia de ser plàcida però es torna tràgica quan el seu pare és assassinat pel cap de ronda de la policia civil. Ell i els seus esbirros van acabar al penal de Ceuta, on van sortir per combatre amb els voluntaris catalans nou anys després. Aquesta dèria d'allistar-se al voluntariat guerrer també la va tenir Joan Gort, però no per favor patriòtic, sinó amb un ferm desig de venjança.

El relat gira entorn d'aquest noi valent i d'empenta que va madurant a base de patades, odis, traïcions i barbàrie tant a Reus com a Barcelona i al Marroc. La seva figura és

l'eix del relat, tant per la seva valentia a l'hora d'enfrontar-se sol a les adversitats, com per les seves heroïcitats bèl·liques que tenen com a contrapunt l'obsessió de saldar deutes familiars. L'habilitat de Calpena per introduir els fets ficticis a la realitat històrica és un capital important del relat, que se suma a una qualitat narrativa notable amb un llenguatge atractiu i dinàmic.

Una bona primera novel·la de Calpena, periodista especialitzat a divulgar la història, i que sembla trobar en Joan Gort l'heroi idoni per convertir-lo en el personatge literari per novel·lar la història d'Europa de la segona meitat del segle XIX. Així ho deixa anar l'autor al final del llibre, assenyalant que podem deixar tranquil·la la marxa de Joan Gort cap a Itàlia perquè “ni ell, ni la gent del seu temps, ni tan sols aquest autor, sabem realment què ens espera en el futur”. *

El periodista Enric Calpena ha debutat en novel·la amb l'obra de trama històrica 'Memòria de sang' CATALUNYA RÀDIO

MEMÒRIA DE SANG
Enric Calpena
Editorial: Ediciones B
Barcelona, 2014
Pàgines: 390
Preu: 19 euros

POESIA JOAN DURAN I FERRER

Blai Bonet escrivia que “La transcendència és la incorporació, in-corporació, la en-carnació del món en el nostre cos, en el cos del nostre esperit”. I Maria Antònia Massanet, que abeurava la seva poètica –definida i personal– en les raons d'aquesta carn amarada de pensament i d'experiència sensible i transcendent del món, gosa, en el seu darrer poemari, emprendre el sentit invers d'aquest trànsit amb què encapçalo el paràgraf. I és que a *Batec* no és el món qui s'encarna en un cos o es vessa en un receptacle, sinó que és el cos qui transfon la seva sang i els seus colors –el de l'amor, el sexe, el goig o la violència– al paisatge de pensament que assaja de crear.

Batec és un llibre d'efectes desmesurats perquè s'hi mostra domini de la mesura i l'arquitectura del discurs. Des del cos que és

Poema'm

alhora geografia, l'autora desplega viatges de múltiples direccions gràcies a la ductilitat del temps i l'espai que crea dins l'atmosfera del poema. Hi practica jocs de desdoblaments, usa el recurs de la ironia i esculpeix versos cantelluts. I hi destil·la imatges de la natura –sempre desbocada: “a l'avenc de la teva boca desmesurada”– que esgrafien paisatges corporals “amb aquest rosa vaginal / que ens esclata als ulls, impúdic / a la caiguda de la tarda”. Fins que el cos esdevé, per imperatiu del poema, l'univers en si.

Batec és un llibre de meditació i suggeridora evolució interna que parteix d'atorgar al

binomi cos-paraula abast de casa i d'habitable infinit –“terreny rotund / no efímer”– connectat al mite de la resurrecció de la carn, i desemboca en l'assimilació i la dissolució dels límits entre escriptura i corporeïtat.

A *Llenços*, Massanet escriu: “disseminat i reordena'm / espargeix-te i arreplega'm / fes esclatar el discurs / i del nou alfabet / fes-me lletra. Poema'm”. A partir d'aquí, el seu relat es precipita fins a provocar l'eclosió del poema organisme que és capaç d'engendrar i tancar els cercles: “Pren-me / i llegeix-me / escriu-me / i anomena'm. / Fes-me real / donant-me nous mots”. L'autora n'és conscient: escriure poesia ha de ser com engendrar un cos i donar dimensions de novetat, d'imprevisió, d'intempèrie a la paraula. Així els poemes martel·legen els polsos accelerats de cada pàgina i empenyen a habitar-les. *

BATEC
Maria Antònia Massanet
Editorial: Curbet Edicions
Girona, 2014
Pàgines: 84
Preu: 15 euros